

Läsliv

2017 #1

Det ska
vara enkelt
att läsa

EN TIDSKRIFT FRÅN MYNDIGHETEN FÖR TILLGÄNGLIGA MEDIER

11

boktips
om krig
och flykt

Författaren
David Mohseni:

Om resan från Afghanistan till Sverige

TALBOKEN KOMMER: INGRID KEYSER FÅR BÖCKER DIREKT HEM I SPELAREN

"En trygg vän"

Vad tycker ni läsare egentligen om tidningen Läsliv? Enligt vår senaste undersökning är den "intressant", "tillgänglig", "inspirerande", "informativ" och "allmänbildande".

Tack för fina ord! Och tack även för synpunkter på hur vi kan förbättra tidningen. Det är värdefullt. Vi tar bland annat till oss att ni vill läsa mer om teknik och appar, ha mer inbjudande omslag och föredrar innehåll som är inspirerande och kan användas praktiskt i jobbet. I detta nummer skriver vi om projektet Talboken kommer och hoppas att fler folkbibliotek ska bli nyfikna och komma igång med detta!

Undersökningen visar också att boktips och lättläst är två uppskattade ämnen. I detta nummer tipsar vi om massor av böcker om människor på flykt, både för barn och vuxna. Och läsombud med flera får sin dos av lättlästa tips och en intervju med två högläsare i Göteborg.

Det finaste ömdömet av alla kom från en person som arbetar inom skola: "Läsliv är en trygg vän att hålla i handen."

Lena Boqvist, redaktör

Tack även för synpunkter på hur vi kan förbättra tidningen.

INNEHÅLL MARS

- 3** Nytt från MTM
- 4** Om lättläst: från flykt till författare
- 8** Nyheter i korthet
- 10** Porträtt: Simmaren Maja Reichard
- 12** Ingrid Keyser får talboken direkt i spelaren
- 16** Talböcker på olika språk
- 17** 5 frågor till Anette Holmqvist på Skolverket
- 20** Barn & ungdom
- 23** Tidsfördriv
- 24** Boktips: Flykt

Läsliv ges ut av Myndigheten för tillgängliga medier. Citera oss gärna men ange källa. **Mars 2017 nummer 1. Utgivning:** 4 nr/år. Nästa nummer kommer ut i juni 2017. **Ansvarig utgivare:** Magnus Larsson. **Redaktör:** Lena Boqvist, lena.boqvist@mtm.se. **Grafisk form:** Oktavilla. **Layout:** Carina Gerdin. **Redaktion:** Lena Boqvist, Katarina C. Carlsson, Carina Gerdin, Marita Forsberg, Sara Lafolie, Tom Weegar, Helena Lingmert. **Tryck:** Edita Bobergs. **Adress:** MTM, Box 5113, 121 17 Johanneshov. **Kostnadsfri prenumeration:** mtm.se/om-oss/tidskrifter/prenumerera. Finns som tryckt tidning, taltidning samt pdf. **Telefon till växeln:** 08-580 02 700. **Internet:** www.mtm.se. **ISSN:** 2001-7103. **Omslagsfoto:** Lena Boqvist (på bilden David Mohseni).

Alla tjänar på ett samhälle där var och en har möjlighet att läsa på sina villkor. Som enskild kan du göra stor skillnad. Och tillsammans kan alla vi som arbetar med tillgänglighet till medier göra ännu större skillnad.

Magnus Larsson, generaldirektör, MTM

Vad betyder bibliotek för dig?

Reidar Nymo, pensionär:
– Biblioteket är den perfekta återvinnings-

centralen; man lånar en bok, läser den och lämnar tillbaka för någon annan att låna.

Clinton S., mångsysslare:
– Biblioteket är ett slags skyddsrum mot

kommersialismen. Det finns inte så många frizoner kvar, när nästan allt numera går ut på att tjäna pengar.

Hans Jungnell, bibliotekarie:
– På biblioteket möter jag numera hela

världen och det är ju en fantastisk gränslöshet. Och det är en arbetsplats som ger oss anställda mycket variation och stor frihet.

Ben Andersson, fastighetsskötare:
– För mig innebär våra bibliotek frihet.

Jag glider in på det närmaste här i Stockholm när jag har tid, läser kanske lite i en faktabok, medan andra studerar eller kopierar ett dokument. Jag gillar atmosfären.

Från förskola till högskola – översyn på gång

Regeringen ger MTM i uppdrag att i samverkan med Specialpedagogiska skolmyndigheten, SPSM, göra en översyn av tillgången till läromedel anpassade för personer med funktionsnedsättning.

– Vi välkomnar en översyn av hur vi kan förbättra tillgången till tillgängliga läromedel från förskola till högskola. Varje person måste få rätt förutsättningar att nå sina utbildningsmål, oavsett funktionsförmåga. Vi ser nu fram emot att samarbeta med SPSM i denna viktiga fråga, säger Magnus Larsson, generaldirektör på MTM.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet senast den 31 januari 2018.

FOTO: RICKARD LERIKSSON

Året som gått ...

Nu kan du ta del av MTM:s årsredovisning för 2016.

Läs den som pdf eller ladda ner en inläst version på mtm.se

Statistik 2016

MTM redovisar varje år antalet registrerade användare av tjänsten Egen nedladdning och antal nedladdningar som har gjorts av biblioteket och dess användare. Hur har det gått för just ditt bibliotek? Du kan hitta statistiken på legimus.se.

Blickar utåt och inåt

Namn: David Mohseni

Bor: Borlänge

Aktuell: Med boken *Ligger Sverige i Iran*, som ges ut på LL-förlaget i vår.

Många afghanska barn flyr fattigdom och förtryck. De flesta flyr ensamma. Vad lämnar de i sitt hemland? Vad upplever de på vägen? Ta del av David Mohsenis historia.

TEXT KATARINA CARLSTEIN CARLSSON FOTO LENA BOQVIST

Från flykt till författare

Jag bär David Mohseni och hans historia som ett fågelägg. Försiktigt, nära hjärtat. Det är en ynnest att få ta del av minnen och erfarenheter från en ung människa som upplevt mer än vad de flesta av oss skulle orka bära. Boken **Ligger Sverige i Iran** är en självbiografi som är skriven med sådan skärpa att ingen läsare kommer undan. Vi känner doften av damm, smuts, blod och hav. Och kanske, kanske förstår vi lite bättre vad de ensamkommande barnen från Afghanistan har med sig i bagaget till Sverige.

Läsliv träffar David Mohseni och hans skrivarkollega Lennart Allvin en gnistrande vinterdag i Falun. Snön är ingen nyhet

för David, som är född och uppvuxen i skuggan av ett berg i Afghanistan. Där kan vintrarna bli både kalla och snörika. Men annars är det inte mycket av Davids nuvarande vardag som liknar livet i hemlandet.

– När jag kom till Sverige bestämde jag mig för att satsa väldigt mycket på skolan. Efter 3,5 år i Sverige läser han andra året på Naturvetenskapliga programmet på Falu Frigymnasium.

Tillsammans med ett kontaktnät av bra vuxna människor har han hittat en trygg plats i Dalarna. Här har minnen och erfarenheter vuxit fram till en bok.

– Jag fick många frågor av mina klasskamrater om hur det är i Afghanistan, och

Jag fick
många
frågor av
mina klass-
kamrater

varför jag kom hit till Sverige. Dom visste inte hur man lever i andra länder eller hur vi ensamkommande flyktingar tar oss till Sverige. Därför ville jag berätta, säger David. Men mina svenska ord räckte inte till.

På skolan i Leksand blev han uppmuntrad av läraren Anders, att skriva ner sin berättelse. Skriv på persiska, så översätter vi, föreslog Anders.

Persiska lärde sig David i Iran, ett språk besläktat med dari, som är hemspråket.

– Men jag ville skriva på svenska.

Anders sammanförde David med Lennart, pensionerad och engagerad lärare som brinner för litteratur.

– I 40 år har jag arbetat med att få unga att läsa. Litteratur har varit viktigt i hela mitt liv, säger Lennart, som själv gett ut deckaren **Döden jagar inte ensam**.

Tillsammans påbörjade de ett intensivt arbete.

– David har skrivit en fyra, fem sidor i taget, som han sedan skickat till mig för att renskriva. Sedan har David kommit hem till mig och jag har läst texten högt för honom. Vi har gått igenom den och vi har korrigerat sådant jag missförstått, förklarar Lennart. Men jag har inte plockat bort eller ändrat något i berättelsen, bara rättat stavfel och gjort om meningsbyggnaden där det behövdes.

– Jag tror det var bra att du hade varit i Sverige ett tag innan du började skriva, annars hade det nog varit för jobbigt, inflikar Lennart.

David håller med. Skrivandet har väckt minnen som varit svåra att ta hand om.

– Ibland har det dykt upp nya minnen, då har jag fått gå tillbaka och fylla i, berätta mer.

– Min svenska familj som jag bor med har fått säga till mig att jag måste ta pauser i skrivandet ibland. Men när jag skriver vill jag inte gå ifrån datorn. Jag vill skriva mer och mer tills jag känner mig färdig med ett avsnitt. Ibland blir klockan mer än ett på natten.

Ligger Sverige i Iran

av David Mohseni är en självbiografi som får läsaren att bättre förstå vad de ensamkommande barnen från Afghanistan har med sig i bagaget till Sverige.

Eftersom David går i skolan har han skrivit på kvällar och helger. Berättelsen har vuxit fram kronologiskt, från att han flydde från talibanerna i Afghanistan när han var 10 år, till åren i en källare i en snickerifabrik i Iran, via Turkiet och Grekland till Sverige. Här har han återförenats med sin bror Ali, som också bor i Dalarna, efter fyra år på flykt.

På ett halvår växte berättelserna till en 200 sidor långt text. Manuset till *Ligger Sverige i Iran* är inte skrivet som en lättläst bok, även om Lennart har god erfarenhet av lättläst från skolan. Men tillsammans med redaktören på LL-förlaget har de anpassat texten till rätt omfång och språknivå.

– Ditt namn är inte med i boken, Lennart?

– Nej, det här är Davids bok. Helt och hållet. Jag har bara renskrivit, svarar Lennart.

Boken kommer ut under våren, men en novell som bygger på samma manus är redan utgivet på förlaget Novellix. Där heter den *Eller sjunk i havet*. David ger intervjuer och talar på konferenser, i den mån han hinner. Skolarbetet tar mycket tid.

– Brukar du skriva berättelser på dari också, undrar jag.

– Nej, men när jag var i snickerifabriken skrev männen som arbetade där anteckningar varje dag efter jobbet. Då började jag göra det också. Jag kunde skriva hur dagen hade varit, en arbetsdagbok. Men jag tappade bort mina anteckningar i Grekland.

Som alla 18-åringar har han planer och drömmar.

– Jag vill gå på universitetet, svarar David utan betänketid.

Och kanske skriver han en bok till, om hur det är att komma till Sverige. Vilka utmaningar och möjligheter han stöter på. Men det får i så fall bli om ett år eller så.

Och hemma, var är det, vågar jag fråga.

– Hemma är här i Sverige. ●

Högläsare hjälper till att plocka fram minnen

TEXT OCH FOTO KATARINA CARLSTEIN CARLSSON

Högläsare är frivilliga som besöker äldreboenden och dagverksamheter för en stunds läsning tillsammans. Lästunden ger både närhet och stimulans. Ofta är högläsaren en pigg senior som vill ha en meningsfull uppgift. Det här är ett hälsofrämjande arbete. Att lyssna och att bli bekräftad av en högläsare kan ge dagen guldkant och öppna dörrar som stängts på grund av demenssjukdom. Att få läsa för någon annan ger meningsfulla och härliga möten.

I Göteborg har två stadsdelar startat ett fruktsamt samarbete. Carina Byhlin-Andreasson och Sara Värand arbetar som äldrekon konsulenter i olika delar av Göteborg. De träffades på en konferens i Jönköping där de blev inspirerade av Catharina Kåberg från MTM. På tåget hem pratade Sara och Carina och bestämde att de skulle samarbeta kring projektet Läs kraft med frivilliga högläsare. De förankrade idéerna bland personal och chefer och drog igång verksamheten.

Ungefär två gånger per termin ordnar de gemensamma träffar för ett 15-tal högläsare, där hälften kommer från Majorna-Linné och hälften från Östra Göteborg. Då fikar de och byter erfarenheter och tipsar varandra om böcker, ofta har de olika teman på träffarna. Vid träffarna är alltid en bibliotekarie med som också ger boktips.

– Högläsarna väljer ofta lättlästa böcker. När det är korta meningar är det enklare att stanna upp och möta blickar, säger Sara.

Att läsa ger möjlighet till fina möten och samtal. Förutom att högläsarna har egna träffar blir de inbjudna till andra volontärträffar som kommunen ordnar.

– Vi erbjuder ett sammanhang. Det är viktigt, understryker Carina. ●

Efterlängttade LL-böcker tillbaka i vår bokhandel

Riktigt populära böcker tar ibland slut. Vi har därför tryckt nya upplagor av tolv av våra mest sålda titlar. Bland nytrycken finns exempelvis spänningsromaner av författare som Henning Mankell och Håkan Nesser – liksom klassiker av Selma Lagerlöf och August Strindberg. Alla böckerna är i pocketformat. Ni hittar böckerna på ll-forlaget.se.

Lästips för läsombud och högläsare på mtm.se

Vi har samlat lättlästa boktips för er som jobbar som läsombud eller som är högläsare i äldreomsorgen. De flesta tipsen kommer från LL-förlaget, men vi kompletterar allt mer med tips från andra förlag som gör lättlästa böcker. Vi ger förslag på både fakta- och skönlitterära böcker. Tipssidorna finns på mtm.se/lasombud.

PISA – många elever fortsatt svaga i läsförståelse

18 procent av 15-åringarna i Sverige når inte upp till grundläggande nivå i läsförståelse, enligt PISA-undersökningen som publicerades i december. Med låga kunskaper i läsförståelse är det svårt att uppnå sina mål, utveckla sina kunskaper och delta i samhället. Många elever med läsnedsättning behöver stöd och hjälpmedel för att ta till sig texter. Glöm inte bort dessa elever, vädjar vi på MTM. Med till exempel lättläst och talböcker har de större möjligheter att lyckas.

ILL: LENE DUE-JENSEN

Affischer från MTM sprids över landet

Nyligen lät MTM personer som haft stor nytta av våra tjänster berätta hur dessa gett dem större möjligheter i livet. Talita, Mika och Juana delar med sig av sina personliga historier som visar på tillgängliga mediers betydelse. Folkbibliotek över hela landet har sedan fått affischer och foldrar från MTM för att på så sätt informera sina besökare om tillgängliga medier.

Biblioteken på Gotland är några av de bibliotek som har haft god nytta av MTM:s nya informationsmaterial. På såväl parkeringsplatsen som inne på biblioteket i Klintehamn kan man nu få information om talböcker och lästlöst.

– Vi blev inspirerade av affischerna och informationsmaterialet och ville uppmärksamma det här lite extra, säger Viveka Falck, som arbetar på Klintehamns bibliotek, och är den som varit ute och affischerat.

Om ditt bibliotek vill beställa material om Talita, Mika och Juana för att visa era besökare så gör ni det på mtm.se.

Att visa Legimus för synskadade

Personer med synnedsättning som använder skärmläsare kan behöva extra introduktion för att komma igång med Legimus. Därför har vi tagit fram en handledning för er som arbetar på bibliotek.

Guiden finns digitalt på Legimus.se under fliken: För bibliotek/ Stöd i dagligt arbete/ Registrera användare för nedladdning/ att visa Legimus för synskadade.

Stort intresse för 8 Sidor på punktskrift

Vet du någon som lär sig punktskrift, eller som är ovan punktläsare? Som vi berättade i förra numret av Läsliv så kommer den lättlästa nyhetstidningen 8 Sidor nu också i punktskrift. Det går att beställa den i så väl tätskrift som i glestryck.

På kort tid har tidningen fått 38 punktskriftsprenumeranter, och säkert finns det fler personer som kan ha nytta av tidningen. Tipsa gärna!

FOTO: APELÖGA

Taldagstidningar på bibliotek

Tillgängliga medier är långt ifrån nytt på biblioteken. Talböcker och lättlästa böcker och nyheter har funnits länge. Men dagstidningen som taltidning är något som många bibliotek hittills inte jobbat aktivt med – så hur gör man?

Under 2017 startar två nya projekt där MTM medverkar. Båda handlar om tillgängliga medier på bibliotek med extra fokus på dagstidningen som taltidning.

Projektet **Taltidning till fler** sker i samarbete med region Östergötland och ska leda till ökad kunskap och kännedom om tillgängliga medier och hur man kan arbeta med dem på folkbibliotek, skolbibliotek och även inom LSS och äldreomsorg. Projektet **Tillgängliga medier inklusive taltidningar på mellansvenska bibliotek** är ett samarbete mellan MTM, Länsbibliotek Dalarna, Kulturutveckling i Gävleborg, Länsbibliotek Uppsala samt Region Värmland.

FOTO: APELÖGA

ILL: JOHANNA KLEFBÄCK

Webbutbildning om talböcker

Jobbar du på bibliotek och nyss har börjat registrera talbokslåntagare för egen nedladdning? Eller vill du friska upp dina kunskaper? Då kan du gå MTM:s grundläggande webb-utbildning om talböcker och om din roll som registrerare.

Utbildningen tar cirka 30 minuter och avslutas med ett test. Du hittar den på legimus.se.

Nominera till Årets läsombud

Årets läsombud delas ut till ett läsombud eller en högläsare som har gjort extra fina insatser för att främja läsningen inom LSS-omsorg eller äldreomsorg. Priset består av 10 000 kronor.

Passa på att nominera lämpliga kandidater. Skicka ditt förslag med motivering till MTM info@mtm.se senast den 30 april.

Märk mejlet "Årets läsombud".

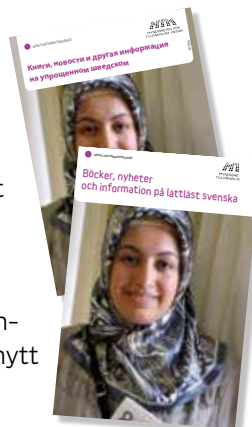

ILL: LENE DUE-JENSEN

Nytryck av lättläst för nyanlända

Det finns ett stort behov av information om lättläst till nyanlända, det har vi märkt. MTM:s material, som vi tog fram med stöd av biblioteken i Malmö, Angered och Botkyrka, tog slut på bara några veckor. Mer är 50 000 affischer, foldrar och bokmärken skickades till bland annat frivilligorganisationer, skolor och bibliotek.

Vi fick god hjälp av Migrationsverket, Folkbildningsrådet och organisationer som Röda Korset och Individuell Människohjälp med att sprida kunskapen om att materialet finns. Nu har vi tryckt nytt och det finns att beställa på mtm.se.

Bokkatalog från LL-förlaget

I vår kommer LL-förlaget med en bokkatalog. Katalogen visar hela LL-förlagets utgivning av lättlästa böcker, inklusive höstens böcker.

Vi skickar Bokkatalogen till dem som tidigare fått vår boktidning. Katalogen finns också som bläddringsbar pdf på ll-förlaget.se.

När paralympiern Maja Reichard inte simmar gillar hon att bli uppslukad av en punktskriftsbok. Talböcker ger henne inte samma läsupplevelse.

TEXT CARINA GERDIN FOTO STINA STJERNKVIST/TT

Simmare med flyt i läsningen

Hösten 2016 var en intensiv tid för simmaren Maja Reichard. Många ville uppmärksamma henne efter framgångarna i Paralympics i Rio de Janeiro i Brasilien.

– Resan till Rio var fantastisk. Jag laddade i fyra år. Jag åkte dit för att slåss om två medaljer och kom hem med dubbelt så många. Vad mer kan man förvänta sig?

Maja föddes med ögonsjukdomen Retinitis pigmentosa, RP, och förlorade synen helt i tonåren. För ett barn som jämt läste

var det en sorg att inte längre kunna njuta av böcker.

– Jag älskade att sitta uppkrupen i en stol med en bok och uppslukas av en historia. Jag läste överallt. Jag klättrade upp på taket hemma och läste där!

När Maja inte längre kunde läsa tryckta böcker upptäckte hon att talböcker inte gav henne samma läsupplevelse och hon blev en motiverad punktskriftselev. När hon vill bli uppslukad av en bok väljer hon

helst punktskrift. Men den speciella doft en tummad biblioteksbok, lånad och läst av många, kan inte envägslån erbjuda.

– Som barn satt jag med böckerna under näsan och jag saknar lukten av böckerna från biblioteket. Att läsa en bok som har lästs av andra, det är historia.

– Fast envägslån är skönt när jag reser, för då kan jag riva av halva boken och bli av med packning!

Av praktiska skäl blir det talböcker också.

– Det är smidigt med talböcker, säger Maja, men i inläsningen är det någon som tolkar innehållet. Och jag slipper gärna en röst i öronen, det är så mycket ljud överallt ändå.

Tidigare läste hon mycket deckare, men nu blir det mer historiska romaner. Eftersom Maja ofta läser samma bok som kompisarna blir det även fantasy.

– Mina kompisar och jag har som en bokklubb. Det blir så många intryck när man läser och vi tycker om att diskutera ihop.

Maja utbildar sig till civilingenjör vid Kungliga Tekniska Högskolan, KTH, i Stockholm. De första två åren beställde hon kurslitteratur i punktskrift. Nu har

hon kommit så långt i utbildningen att det oftare handlar om filer än kursböcker. Med tanke på produktionstiden av punktskriftsböcker i matematik och fysik är det skönt att kunna ladda ned en fil istället.

– Böcker i matte och fysik tar så sjukt lång tid att få.

Maja säger att hon skulle behöva planera sina kurser ett år i förväg för att hinna få böckerna i tid. Men hon vet aldrig vilka kurser hon ska gå följande läsår och kan heller inte vara säker på att kurslitteraturen förblir densamma.

Maja är den enda studenten på KTH som har en grav synnedsättning. Hon upplever att mycket ligger på henne själv att fixa och ordna.

– Det är synd att det ska vara så krångligt, det avskräcker. Om någon funderar på att läsa matematik eller fysik får de gärna höra av sig, för man måste hjälpa varandra. Det är det viktigaste, att man vågar fråga och be om hjälp.

Men Maja är långt ifrån en uppgiven student.

– Det funkar, men man får bråka mycket och vara beredd på att det inte är en räk-macka. Man får ha lite skinn på näsan och bra kompisar som stöttar en. Utan kompisarna hade jag inte klarat av det. ●

Majas boktips:

Mördarens lärling

av Robin Hobb.

– Den är spännande. Den utspelar sig i historisk tid och det är långa, härliga beskrivningar av situationer och händelser. Det är också mycket som inte sägs rent ut, utan man får tolka och låta fantasin sväva iväg. ●

Sofies värld

av Jostein Gaarder

– En häftig bokupplevelse. Den är härlig, eftersom det är skönlitteratur, samtidigt som man lär sig om filosofer. ●●

HÖGSKOLELITTERATUR I PUNKTSKRIFT

Studenter som är punktskriftsläsare kan få sin kurslitteratur som punktskriftsböcker, alternativt som e-textbok för läsning på skärm. Han eller hon lånar på sitt bibliotek eller beställer boken i Legimus och får den hemskickad med post.

Nya böcker tar mellan 6 veckor och 3 månader att få, beroende på text-

innehållets komplexitet. Litteratur som innehåller till exempel matematiska formler tar längre tid att göra.

Studenter kan även beställa kompendier och artiklar i punktskrift och taktila bilder. Bilderna görs i svällpappersteknik, svartvita bilder där linjer och ytor är upphöjda.

Läs mer på legimus.se/student.

FOTO: ELLIOT ELLIOT

Flitig läsare. Under två månader har Ingrid Keyser läst 27 talböcker. Hon uppskattar att slippa hålla reda på alla skivorna.

Det är underbart att få sina talböcker direkt till spelaren! Jag slipper vänta på posten och behöver inte längre be någon gå till brevlådan när jag läst klart. Det säger Ingrid Keyser i Uppsala, testare av MTM:s nya tjänst Talboken kommer för taltidningsläsare.

TEXT OCH FOTO MARIA KIMBERG

Ingrid 90 – pigg på att testa nytt:

”Underbart med talböcker direkt till spelaren”

Ingrid Keyser bor i en trevlig lägenhet nära stationen i Uppsala. Här har hon bott i många år. Sedan hennes man gick bort för snart 30 år sedan bor hon själv i lägenheten.

I Uppsala finns också barn, barnbarn och åtta barnbarnsbarn. Så Ingrid är inte ensam, men hon har mycket tid för att läsa, eftersom hon inte längre kan gå ut själv. Ingrid ser med hjälpmedel som förstorar och tar sig fram med rullatorn. Det är med åren som synen och rörligheten har försämrats.

– Talböckerna är så värdefulla för mig, jag sitter mycket inne, så de är verkligen ett sällskap. Jag blev så glad när jag hörde

att MTM skulle börja testa den här servicen igen. Jag var med i förra testet också, och det fungerar så bra, det är snabbt och roligt, säger Ingrid.

Ingrid är en verkligt entusiasmerande person att träffa. Trots att hon ser och går dåligt är hon inte rädd att prova nya saker. Hon har läst böcker i hela sitt liv, och taltidning och talböcker sedan synen försämrades.

– Min mamma tog med mig till biblioteket redan när jag var liten, hon läste också mycket.

Mamman var hemma med barnen, och pappan jobbade som vaktmästare på

Spelare och kaffe får plats på rullatorn.

Jag tycker bara att det finns fördelar.

kyrkogården. När Ingrid själv fick man och två barn var hon hemma i många år, och hjälpte också till med bokföringen i mannens elfirma.

– Men då tyckte man nästan att det var tokigt att sätta sig och läsa, det fanns så mycket annat som måste göras, nyttiga saker. Och på kvällarna var jag för trött. Så under många år blev det inte mycket läst.

Nu läser Ingrid desto mera, det kan bli en fyra-fem böcker i veckan. I början tyckte hon att det var svårt att vänja sig vid att läsa talböcker.

– Jag kunde inte koncentrera mig, jag tänkte på så mycket annat samtidigt. Nu slår jag dövörat till. Men det var precis som att man måste lära sig att läsa på ett nytt sätt.

Hon tycker bäst om lite lagom romantiska kärleksberättelser, ”det får inte bli för grovt”. Ibland läser hon någon deckare, men om den är för spännande kan det bli svårt att sova.

Ingrid brukar ringa till biblioteket i Uppsala en gång i veckan, för att beställa nya böcker. Hon är väldigt nöjd med personalen och servicen från biblioteket. Just nu har hon sex böcker att välja mellan i sin spelare. Hon tycker att det är lättare att hålla reda på böckerna nu, när de ligger i spelaren och en röst läser upp alla titlar.

Vem som läst in en talbok är viktigt för Ingrid, favoritinläsaren heter Helena Gripe.

– Hon är allra bäst, och läser sakta, tydligt och ordentligt. Fast om någon läser för fort så ändrar jag bara själv hastigheten, så att det går långsammare.

Det är också något som är speciellt med Ingrid; hon är inte rädd för att trycka på knappar och prova sig fram. Hon har lärt sig det hon behöver i sin spelare, och kan navigera mellan olika böcker och olika avsnitt och artiklar i tidningen. Under mitt besök letar hon fram en speciell familjeannons i dagens ”Upsala Nya Tidning” som låter väldigt märklig och inte går att lyssna på. (Det visar sig senare att texten blivit inlagd så att den läses upp baklänges).

Många som lyssnar på talböcker brukar alltid låta spelaren stå på samma plats, de tycker att det är krångligt att ta ur sladdar och flytta spelaren. Men Ingrid brukar flytta runt sin spelare i lägenheten. På morgonen ligger hon i sängen och läser ”rysligt tidigt, jag kan börja lyssna på en bok redan halv tre”. Senare på dagen flyttar hon ut spelaren till favoritfätöljen i vardagsrummet och fortsätter att läsa där. Hon prenumererar på både pappers- och taltidning, eftersom hon tycker om att bläddra, höra tidningsprasslet och se bilder och rubriker med förstoringsglas.

– På biblioteket har de bett mig att också försöka komma på nackdelar med att få hem talböckerna på det här viset, men jag har inte hittat några. Jag tycker bara att det finns fördelar, säger Ingrid. ●

Bibliotek Uppsala har varit först med att testa Talboken kommer för taltidningsläsare. Under hösten har ett tiotal låntagare deltagit i projektet, de flesta har varit 80 år eller äldre. Biblioteket har även varit med om att utveckla rutiner kring hanteringen av den nya tjänsten och kring administrationsverktyget där man förmedlar utlånen.

Talboken kommer för taltidningsläsare är ett MTM-projekt där bibliotek förmedlar talböcker och taltidningar via internet till sina IT-ovana låntagare.

TEXT MARIA KIMBERG FOTO ELLIOT ELLIOT

Talboken kommer till IT-ovana

Talboken kommer för taltidningsläsare är ett MTM-projekt där bibliotek förmedlar talböcker via internet till sina IT-ovana låntagare. Istället för att posta fysiska talböcker lägger biblioteket talböckerna i en digital bokhylla. Talböckerna skickas till låntagarens internetanslutna taltidningsspelare. Hanteringen ska vara så enkel att även de minst teknikvana klarar av att läsa talböcker i sin spelare.

Projektet syftar till att förbättra servicen genom att anpassa talboksverksamheten till modern teknik. Samtidigt minskar kostnader, transporter och miljöpåverkan. Hanteringen av talböcker på det lokala biblioteket kommer också att förenklas. Det blir dessutom möjligt att lyssna på talböcker och taltidningar i samma spelare. Låntagaren kan enkelt skifta mellan böcker och tidningar genom en ny snabbfunktion på spelaren.

Projektet kommer att fortsätta under 2017. De tester som påbörjades under förra

året utökas, samtidigt som teknik och rutiner vidareutvecklas. När tjänsten är tillräckligt användarvänlig kommer den allteftersom att erbjudas alla taltidningsprenumeranter som är intresserade.

Anledningen till att projektet först vänder sig till taltidningsläsare är att det ingår spelare, internetanslutning och support i deras prenumeration på dagstidning. Senare under projektet ska tjänsten också anpassas till talboksläsare som har utrustning från annat håll.

Under andra halvåret 2016 har Talboken kommer testats av personal och låntagare vid Bibliotek Uppsala, och sedan december också av Stadsbiblioteket i Malmö. Utvärderingen i Uppsala visar att de tio testpersonerna är mycket nöjda. Alla skulle rekommendera tjänsten till en vän, och de flesta vill fortsätta läsa på det här viset. Läs mer om projektet och utvärderingen i Uppsala på MTM:s webbplats under Forskning och samverkan. ●

TIPS!

Vill ditt folkbibliotek starta med Talboken kommer för taltidningsläsare? Kontakta ditt läns- eller regionbibliotek och hör efter om fler bibliotek i regionen är intresserade. Ni bokat in ett MTM-besök till ett gemensamt möte och kan vara igång inom någon månad.

Det krävs ett långsiktigt arbete för att nå läsare med annat modersmål. Men tack vare samarbete med andra länder och med våra bibliotek når vi dessa låntagare i allt större utsträckning.

TEXT TOM WEEGAR FOTO APELÖGA

Talböcker på olika språk

FOTO: CARINA GERDIN

Junko Söderman

Böcker på andra språk

MTM har talböcker för barn och vuxna på cirka 70 språk. Vi har även en del punktskriftsböcker på andra språk, främst engelska. Du hittar böckerna i legimus.se. Välj utökad sökning samt språk. Bokens innehåll beskrivs kort på svenska.

Vi kan även hjälpa till att låna böcker från andra länder.

Drygt två miljoner svenskar har utländsk bakgrund. Många av dem är förstas utländska i vårt modersmål. Men det finns också många nysvenskar som av olika skäl behöver - och har rätt till - tillgängliga medier som talböcker och taltidningar på sitt modersmål.

- MTM har i uppdrag att göra talböcker på andra språk, liksom på våra fem minoritetsspråk som är samiska, jiddisch, finska, romani och meänkieli, berättar Junko Söderman. Det är än så länge en ganska liten del av vår totala talboksproduktion. Men den växer och det är ett viktigt uppdrag som MTM tar på stort allvar.

Sedan fem månader är Junko myndighetens mångspråksbibliotekarie. I elva år var hon bibliotekarie och utvecklingsledare på Internationella biblioteket i Stockholm, som förser låntagare med "vanliga" böcker på en mängd olika modersmål. Men nu handlar arbetet om talböcker med nya grupper av läsare.

- Just nu är arabiska ett av myndighetens fokusspråk. Tack vare ett nordiskt samarbete kommer också ett tillskott med 25 arabiska inlästa titlar, både böcker för vuxna och för unga läsare, under början av 2017. Dessutom gör MTM ett trettiotal egna inläsningar på arabiska i år.

Så utbudet ökar stadigt. Men det är förstas svårt att matcha behoven. Alldeles nyligen passerade arabiska finskan som det största immigrantspråket i Sverige. I den gruppen finns det många potentiella talboksläsare. Just nu finns det talböcker på över sjuttio olika språk. Men i många fall handlar det om enstaka titlar. Störst är beståndet av böcker på finska. För att underlätta anskaffandet samarbetar MTM med liknande organisationer och myndigheter i ett flertal länder.

Junko pekar på två andra utmaningar inom området.

- Till en början var det besvärligt att hitta språkkunniga inläsare som kan exempelvis nordsamiska eller somaliska. Vi har dock gjort eftersökningar och har hittat några nu.

- Det kan också vara svårt att få tag på tryckta böcker som vi ska utgå ifrån. De kan helt enkelt vara slutsålda. På vissa språk, till exempel på romani är själva utgivningen väldigt begränsad.

Junkos inställning är att ovanstående är utmaningar som ska lösas.

- Det är viktigt att vi verkligen bryr oss om och når fram till den här gruppen läsare, och sakta men säkert börjar vi göra det i allt större omfattning. ●

5 frågor till...

... Anette Holmqvist på Skolverket. De har regeringens uppdrag att dela ut bidrag till skolbibliotek som vill anställa fler. Bemannade skolbibliotek har enligt forskning visat positiva effekter på ungas läsvanor och läsfärdighet.

TEXT HELENA NORDQVIST FOTO MARTIN NILSSON

Hur har det nya statsbidraget mottagits?

– Jag är positivt överraskad över det stora intresse som finns. Det kom in fler ansökningar för 2016 än som kunde beviljas. Av 216 ansökningar, beviljades 119.

Hur valde Skolverket ut vilka som skulle få bidrag?

– Vid urvalet tittade vi på hur huvudmannen beskriver att pengarna ska användas. Betydelsefullt är då att syftet med bidraget blir uppfyllt, att öka möjligheterna för skolbiblioteken att stödja elevernas lärande, stimulera läslust och främja språkutveckling. En långsiktig ambition är också viktig.

Vilken effekt tror du att statsbidraget kan få för skolorna och eleverna?

– Jag tror och hoppas att kommuner och skolor som har fått bidrag till personalförstärkningar kan satsa på en mer strukturerad verksamhet där skolbiblioteket är integrerat i undervisningen. Naturligtvis ger ökad bemanning också andra förutsättningar att ge stöd åt exempelvis elever med läsnedsättningar så att de kan få

tillgång till talböcker och lättlästa böcker. Även för elever med annat modersmål än svenska är biblioteket betydelsefullt.

Vad gör Skolverket mer för skolbiblioteken?

– Skolverket arbetar med Läslyftet, en utbildningsinsats som syftar till att höja kompetensen hos lärare och även skolbibliotekarier. Det finns också ett utbildningsmaterial om kritisk och säker användning av nätet som lärare och skolbibliotekarier gemensamt kan arbeta med. Vi har sedan många år också webbsidan Kolla källan om källkritik och det finns en diskussionslista för skolbibliotekarier.

Vad anser du är skolbibliotekets huvuduppgifter?

– Arbetet med läsfrämjande, lässtimulering och språkutveckling, tillsammans med att vara ett stöd i arbetet med informationssökning och källkritik. Skolbiblioteket ska vara ett stöd för elevens lärande så att de når målet för utbildningen, det ska vara en del av skolan och samarbeta med lärarna. Bibliotekarien kan också fungera som en omvärldsbevakare, hålla sig uppdaterad och sprida information till lärarna. ●

Boktips:
M Train av Patti Smith.

Svampfanatiker

Bor: Stockholm och Malmköping.

Familj: Man och vuxna bonusbarn.

Kuriosa: Svampfanatiker. Tack vare Instagram har jag blivit fotofanatiker också.

SATSNING

Regeringen satsade 15 miljoner kronor under 2016 för att öka skolbibliotekens bemanning. Under 2017 och 2018 kommer 30 miljoner kronor årligen att delas ut.

Flykt ur barnens perspektiv

Att lämna sitt hemland i krig och börja ett nytt liv i en annan del av världen – det är något som många nyanlända barn i Sverige har upplevt. Här är några böcker som handlar om just flykt och asyl, men också om vänskap, hopp och skratt.

TEXT SARA LAFOLIE

Om jag får stanna av Kajsa Gordan

Hur är det att leva som barn i ett land där du egentligen inte får lov att bo? Och hur är det att ha en bästis som är flykting när du själv lever tryggt i Sverige? **Om jag får stanna** berättas omväxlande av två 13-åriga flickor med helt olika liv.

Ilona har varit i Sverige sex i år. Hon går i skolan och spelar i ett fotbollslag. Men hon får aldrig vara med i skolkatalogen – hon får inte synas! Ilonas familj är nämligen gömda i ett kloster i väntan på nytt besked om asyl. Ilonas bästis Stella lever ett tryggt familjeliv med villa och härliga utlandssemesterar. I Stellas familj har de problem av en helt annan sort.

En spännande och sorglig vardagsberättelse från dagens Sverige, om vänskap och glädje i skuggan av rädsla och skuld känslor. ●●

Springkällan av Johan Eriksson

Elias kommer till flyktinglägret Springkällan tillsammans med sin mamma och lillasyster. Han vet inte vad som hänt resten av familjen sedan deras hem blev sönderbombat.

Lägret är som en liten stad innanför murar. Först vill Elias bara dö, men så rullar en fotboll in i hans liv... Med sina nya vänner Fixaren, Lillefar och Profeten bildar Elias laget Distrikt åtta och kämpar hårt från underläge. Elias har ett roligt och lite speciellt sätt att berätta om hur viktigt det är att hoppas. ●●

Den osynliga av Lise Indahl

Tänk dig att någon okänd har varit i ditt rum, medan du själv var i skolan. Du upptäcker att någon har bäddat din säng och gjort klart din matteläxa. Det händer Elvira flera gånger när hon är nyinflyttad i stan. Elvira tycker att det känns riktigt spöklikt, men bestämmer sig för att ta kontakt. Hon skriver ett meddelande i sin dagbok. Och hon får svar! Den osynliga är en gåtfull och spännande berättelse om att leva gömd. Boken baseras på radioföljetongen **Den röda mössan**. ●●

Allt blir säkert bra igen av Kerstin Boie

10-åriga flickan Rafah berättar om hur hennes liv förändras över en natt. Hemstaden i Syrien bombas och familjen ger sig av på en farlig båtresa över Medelhavet, med hopp om ett tryggare liv någon annanstans. Rafah förlorar allt hon äger när hennes ryggsäck inte kommer med på båten. När de äntligen kliver iland i Italien tar en lång tågresan vid mot ett ljus slut i Tyskland. En kortare berättelse för yngre barn med bilder som förstärker känslor och stämningar. Talboken är inläst med parallelltext på svenska och arabiska. ●

3 bilderböcker på samma tema

● **Sabelles röda klänning**
av Marina Michailidhou-Kadhi ●

● **Åka buss**
av Henrik Wallnäs ●

● **Pudlar och pommes**
av Pija Lindenbaum ●

Rapport från nordisk barnbokskonferens

Nordisk barnbokskonferens i Stavanger lockade i år 300 deltagare från hela Norden med temat Den visuella vändningen. MTM var på plats med våra barnboksbibliotekarier.

TEXT SARA LAFOLIE ILLUSTRATION LENE DUE-JENSEN

Kulturhuset Sölveberget var under tre dagar i februari en sjudande mötesplats för barn och ungdomslitteratur; författare, illustratörer, förlag, bokhandlare, bibliotekarier och pedagoger. Bildberättande och skapandeprocesser stod i fokus. Det visuella tar mycket plats i dagens barnböcker. Alltifrån en konstnärligt rik bilderboksutgivning till kapitelböcker med inslag av tecknad serie, pratbubblor och illustrationer som bär handlingen framåt.

Svenska författaren Ulf Stark och finska illustratören Linda Bondestam beskrev sitt arbete med bilderboken *Djur som ingen sett utom vi* som ett samspel, där illustratörens tolkning av texten blev medskapare av berättelsen. En annan spännande process beskrev norske författaren Svein Nyhus och svenska formgivaren Eva P Eriksson, som gjort en taktill bilderboksversion av Nyhus *Vad säger räven?*

ALMA-pristagaren Meg Rosoff intervjuades på scen om att hitta sin röst och bli vuxen, utifrån boken *Om jag försvann* som nyligen översatts till svenska. På scen fanns också isländske debutanten Arnar Már Arngrimsson, som belönats med Nordiska Rådets barn- och ungdomslitteraturpris 2016 för *Noll koll*. Det är en stark ungdomsroman som handlar om kontrasten mellan en tonårskilles liv på internet och den svåra vardagen där han står handfallen. Författarsamtal fördes också om krig och flykt, som är ett mycket aktuellt tema i barnlitteraturen över hela Norden just nu. ●

MTM:s bokklubb för unga

Du som vill ha regelbundna boktips från Sara och Ingrid, MTM:s barn- och ungdomsbibliotekarier kan gå med i vår bokklubb. Då får du boktips och lite annat kul på bokens tema. Bokklubben är till för barn och unga från 12 år. Böckerna finns både som talbok och punktskriftsbok. Om du vill vara med så skicka ditt namn och e-postadress till info@mtm.se och skriv "Bokklubb för unga".

3 boktips från tidigare brev i bokklubben:

- **Kulor i hjärtat** av Cilla Naumann
- **Kungadottern** av Elisabeth Östnäs
- **Ett håll om dagen** av Louis Sachar

Boktipsare
Sara Lafolie och
Ingrid Källström

Film för unga läsare

MTM har tagit fram en film för att väcka nyfikenhet om talböcker. Här möter du barn som klivit in i talböckernas värld. Filmen är fri att använda och finns på legimus.se.

I samband med filmen har ett vykort tagits fram. Bibliotek kan beställa och lämna det till barn som har registrerats i Legimus. Vykortet finns att beställa på mtm.se.

Foto ur filmen.

FOTO: RICKARD L. ERIKSSON

–**Tidigare lånade vi ut böcker** från en bokvagn. Nu bygger vi upp relationer och blir ”medvandrare” under tiden barnen är här på sjukhuset, säger Eva Selin. När Läsliv kommer till Drottning Silvias barn- och ungdomssjukhus i Göteborg får vi träffa två bibliotekarier som vågade tänka nytt.

TEXT KATARINA CARLSTEIN CARLSSON **FOTO** LENA BOQVIST

Vi lånar ut hopp och meningsfullhet

Sedan 2013 har de bytt ut den traditionella bokvagnen mot Läsklubb, en aktivitet där de läser högt och samtalar om litteraturen och livet. Eva Selin och Karin Graube har lämnat det traditionella sättet att arbeta för gott. Och de når längre! Deras arbete är nu mer läsfrämjande än någonsin säger de. Läsklubb är även ett sätt att använda litteraturen för att skapa relationer.

– Det var ett stort lyft för oss att gå från bokvagn till Läsklubb säger Karin Graube.

Läsklubben blir en aktivitet för de barn som inte kan lämna sina rum på sjukhuset, eftersom de är infektionskänsliga eller är i behov av ständig medicinsk bevakning. Stunderna med Läsklubb ger tillfälle till

reflektion och stimulans och kan fördjupas och utvecklas.

Läsklubb ser olika ut för varje barn.

Gemensamt är att det handlar om ett möte på tu man hand, ett barn och en vuxen. Ofta läser de först och pratar sedan om text och bild. Bland patienterna finns förstås både barn och unga som är vana läsare, och de som inte alls varit intresserade av eller introducerade till böckernas värld. Eva och Karin är lyhörda. De testar en bok, pratar med barnet om den.

– Ska vi fortsätta, eller prova en annan bok nästa gång?

– I början undrade vi vad föräldrarna skulle säga, om de tyckte att vi trängde

Anhöriga
orkar inte
alltid vara
närvarande

oss på. Men erfarenhet visar att det är tvärtom. För föräldrarna ger det en stunds vila utan dåligt samvete. Anhöriga orkar inte alltid vara närvarande när deras barn är väldigt sjuka. De behöver en paus.

Det är viktigt att Läsklubb är ett planerat och återkommande inslag i barnets vardag. Den varar mellan 20 minuter och en timme åt gången. Vissa barn har planerade behandlingar med visst intervall. Dess emellan är de hemma, eller på ett sjukhus närmare hemmet. Vissa bokar in Läsklubb inför nästa besök, och ser fram emot den stunden.

– Vi är ett medium för böckerna, berättelserna. Vi förmedlar och lyssnar. Det är ett samspel.

Efter en testperiod ingår Läsklubb i kärnverksamheten på enheten för Lekt terapi & bibliotek. Karin och Eva ingår i en grupp på 14 personer som består av bibliotekarier och pedagoger. De jobbar med ”det friska”. I välkomnande lokaler på sjukhusets bottenvåning finns bland annat bibliotek, biljardrum och ett rum där sjuka dockor och mjukisdjur får behandling. Eva och Karin turas om att bemanna biblioteket och att träffa de barn som har Läsklubb.

– Men vi hoppar aldrig in för varann. Varje Läsklubb är unik!

Eftersom Karin och Eva bygger upp relationer under lång tid, kan de också följa barnen i svåra stunder. En lugnande röst som läser en berättelse kan bli till en sorts smärtlindring. Rösten påverkar också barnen positivt, även om de inte är vid medvetande. Andningen blir lugnare.

När barnen så blir friskare finns Eva och Karin där att prata med, vuxna personer som inte är föräldrar.

– Vi frågar aldrig hur barnen mår, vi är inte med i det sjuka. Men vi kan svara på

frågor. Och vi lyssnar. Barn vill ibland ha pusselbitar till vad som hänt och händer med dem, och behöver redskap för att hantera ett sammanhang. I Läsklubb kan de pusselbitarna få hjälp att hitta rätt.

Karin berättar med värme hur hon under lång tid haft Läsklubb med en pojke. De hade hunnit bygga upp ett nära och viktigt förhållande som pågick ända fram till slutet av hans liv. De läste bland annat **Den mörka materian-sviten** av Philip Pullman. Verket handlar om parallella världar och klubben hade många diskussioner kring böckerna. Pojken hade också frågor till författaren.

– Vi skickade ett brev till Philip Pullman. Och efter bara en halvtimme fick vi svar. Det brevet var så rikt och mångbottnat så det kändes som om Philip Pullman hade skrivit ett fjärde verk i sviten, skräddarsytt bara till vår Läsklubb.

– Kanske tror någon att vi trampar över en gräns och kommer för nära barnen. Det här arbetet blir bra om vi litar på att vårt material bär. Biblioteket är fullt av spännande läsklubbsvärldar, konstaterar Karin och Eva. ●

BIT FÖR BIT

Hur mycket kan du om litteratur? Testa dig själv eller tävla mot andra! Läs en ledtråd i taget och svara när du tror att du kan. Rätt svar finns under frågorna.

	5 POÄNG	4 POÄNG	3 POÄNG	2 POÄNG	1 POÄNG
LAND	År 1543 kom den första boken ut på ett av landets två språk.	En av landets författare vann nobelpriset i litteratur 1939.	Härifrån kommer en världsberömd barnboksförfattare.	I år firar landet 100 år av självständighet.	Kalevala räknas som landets nationalepos.
BARNBOKS-FÖRFATTARE	Föddes 1961 och är utbildad lärare.	År 2012 startade han projektet En läsande klass.	Debuterade år 2000 med Att fånga en tiger.	Han har bland annat skrivit om Nelly Rapp och Tyko Flores.	Hans mest populära böcker handlar om LasseMajas detektivbyrå.
POET	Svensk poet, 1928-1986, född i Stockholm.	Han var också konstnär, författare och underhållare.	Debuterade 1963 med diktsamlingen Jag sjunger i skon.	Blev känd för sin visa Okända djur 1956.	Var med i barnprogrammet Beppes godnattstund.
BARNBOKS-KLASSIKER	Bokserien utspelar sig i Sverige i början av 1900-talet.	Lada, Sossatina och Patron finns med i böckerna.	Martha Sandwall-Bergström, 1913-2000, är författaren.	Huvudpersonen heter Gunilla Beatrice Fredrike.	I sista boken gifter hon sig med Thomas Torpare.
FÖRFATTARE	Engelsk författare, 1920-2016.	År 1972 vann han Carnegie Medal för sin debutroman.	Han har bland annat skrivit Pesthundarna och Shardik.	Har samma efternamn som författaren till Liftarens guide till galaxen.	Han är mest känd för boken Den långa flykten.

FRÅGOR: HELENA LINGMERT

Rätt svar: Land: Finland. Barnboksförfattare: Martin Widmark. Poet: Beppe Wolgers. Barnboksklassiker: Serien om Kulla-Gulla. Författare: Richard Adams.

Seriestrippen

SERIESTRIPPEN: JENNY HOLMLUND

Att tvingas fly från sitt hem och lämna allt är en verklighet för alltför många idag. Vi tipsar om fyra böcker som handlar om att vara flykting.

TEXT HELENA LINGMERT FÖRFATTARFOTO SOFIA RUNARSDOTTER

Livet på flykt

Shakiba – ny i Sverige

av **Agneta Slonawski**

Shakiba var 16 år när hon flydde från Iran. Nu bor hon i egen lägenhet i Göteborg. Journalisten och författaren Agneta Slonawski har följt Shakiba under hennes första tid i Sverige. Bok på lättläst svenska. ●●●

Gå bara – min flykt från Somalia till Sverige

av **Abdi Elmi**

Abdi Elmi föddes 1994 och växte upp i Somalia. När Abdi är fjorton år bestämmer sig hans familj för att skicka honom ensam till Europa. Han berättar om sina upplevelser som flykting och resan genom Sahara och till Europa. ●

Nordkorea – nio år på flykt från helvetet

av **Eunsun Kim**

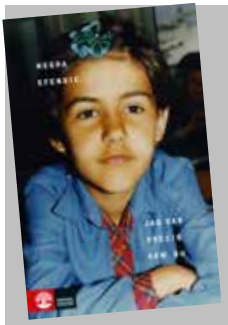
Under nio års tid är Eunsun Kim på flykt från svältens Nordkorea med sin familj. De blir tagna i Kina, skickas tillbaka och sätts i fångläger, flyr och lever illegalt tills de till sist försöker korsa den mongoliska öknen. ●

Jag var precis som du

av **Negra Efendic**

Negra växer upp i en liten by i Bosnien på 1980-talet. När kriget bryter ut blir familjen tvungna att fly till Sverige. Negra berättar om hur det var innan kriget bröt ut och hur det blev sen. ●

Negra Efendic är journalist med särskilt fokus på migrations- och integrationsfrågor.